

Erdély

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 154. szám
2021/8.Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 Értesítője

Szerkesztőség (info@ekokolozsvar.ro):

Kerekes Edit,

Kismihály Boglárka,

Tóthpál Tamás.

Főmunkatárs: Pál Gyöngyi

A következő lapszám megjelenik:
2021. szeptember 17.**Kós 2021 és egy kis epilógus az egészről***(Kénytelen-kelletlen) felelős szervezői szemszögből...*

Piciny terepjárón röpködő szervezőtündérek, ríktó narancssárga irányjelző táblák, enyhe szellőben lobogó kék/piros jelzőszalagok, motoros kaszával lenyírt turistaösvények, metszőollókkal gondosan előkészített erdei „folyosók”, pontosan megtervezett szervezési logisztika, háromnyelvű honlaprendszer, minőségi, felújított térképek és útleírások (román nyelven is!), konok, kitarító, napokon keresztül éjszakába nyúló munka... majd – mintegy „égi hozzájárulásként” – csodás nyári időjárás. Hirtelen – akár szigorú szervezői szemszögből szemlélve is – ez a benyomásom az idei Kós Károly Emlék- és Teljesítménytúrával (a továbbiakban ETT) kapcsolatban.

BRANEA RÓBERT**Statisztikai adatok**

De „az úgy volt, hogy” pénteken kora délután helyett este későn helyeztük ki a jelzőtáblák zömét, majd szombaton reggel Kolozsváron, induláskor elromlott a három ellenőrző pont személyzetét szállító autó, ideiglenesen „eltűntek” a hosszú túrák résztvevői által a rajtnál hagyott csomagok, egyes térképmelléletek nyomtatása hibásra sikerült, és a végén, estére mind elfogyott a sör (szerencsére Bogi intézkedett és ezáltal sikerült megelőznie egy kisebb katasztrófát). Ezenkívül, terepmunkák során közel 10 gumidefektem volt, a bringám láncja is elszakadt. De sikerült kis híján összesen 80 km-nyi útvonalat ki jelezni szalagokkal, közel 50 jelzőtáblát is kihelyeztünk, majd a végén néhány nap alatt mindet le is szereltük. Szombaton meg vasárnap is késő estig, romantikus vérföldfényben, távoli galaxisok pajkos színjátékát csodálva fejeztük be az ezzel kapcsolatos terepmunkát.

Persze, még vannak kisebb frusztrációim amiatt, hogy megint közel éjfélkor zártuk a kaput az eseményt megelőző napokban. Kb. ugyanúgy, mint az előző rendezvények előtt.

38 önkéntes dolgozott a túra napján azért, hogy minden tervszerűen zajlódjon le az összesen 152 résztvevő számára (ez kétségtelenül visszaesés a két évvel előtti 191-es résztvevői létszámhoz képest – de hát ez hasonlóan történt a másik két nyári, Vasvári és Bánffy ETT-n is).

Túraváltozatokként lebontva a résztvevők száma:

- A gyalogos túrákon, Gy11/17: 20, Gy19/24: 33, Gy22/27: 24, Gy52/58: 14 személy

- A kerékpáros túrákon, K16/25: 6, K28/36: 19, K33-Alszeg: 2, K53/62: 22 személy

- Az ultramaraton verseny első kiírásán 12 személy vett részt, ebből 9 egyéni versenyző és egy váltócsapat (3 személy). Egyéni helyezések: I. Sztranyiczki Gábor, II. Papp Csaba, III. Veres Szilárd. A váltót természetesen megnyerte az egyetlen résztvevő Foxes csapat.

A résztvevők átlagéletkora 37,21 év volt, a legfiatalabb résztvevő a kolozsvári Péter Zsolna (4 éves múlt, Gy11/17). A legtöbb tavaszt megélt hölgy: Szilveszter Éva (70 éves, Gy11/17, Kolozsvár), illetve a

A különféle kategóriákban összesen 152-en indultak

legidősebb férfi Marc Antonie (66 éves, Gy52/58, Kolozsvár).

- 14 éven aluli résztvevők: 21
- 14–20 év közöttiek száma: 6
- 20–30 év közöttiek száma: 14
- 30–40 év közöttiek száma: 37
- 40–50 év közöttiek száma: 47
- 50–60 év közöttiek száma: 16
- 60 év fölötti résztvevők: 11.

Innen kezdődik az epilógus...

Próbáljunk tényszerűen és észszerűen összegezni. Hogyan is kezdődött az idei ETT-évad?

Amikor, talán márciusban, meglehetősen zaklatott állapotban és bizonytalan körülmények közepette kis kemény magunk (Bogi, Enikő, Robilix és jobb híján felelős szervezői sze-

repbe kényszerült jómagam) eldöntötte, hogy márpedig az idén meg fogjuk szervezni mind a négy ETT-t, a múlt évi keserű tapasztalatokat követően kicsit vakmerőnek tűnt az elképzelés. Egy év kihagyás után kicsit meg is rozsdásodott a gépezet, de ennek ellenére már a Jókait is nagy sikernek könyvelhettük el, az ezt követő Vasvári és Bánffy szervezése pedig már jóval olajozottabban működött.

Sajnos a múlt év bezártsága után nagyon sokan igyekeztek minden vakációzási lehetőséget maximálisan kihasználni, ez pedig eléggé csökkentette a nyári ETT-k résztvevőinek létszámát. A Kós-túrák esetében a KMN változatos programjai és egyéb kiemelkedő kulturális események sok potenciális résztvevőt, sőt rangidős, tapasztalt szervezőket is elcsábítottak. Ennek viszont kifejezetten ösztönző, ébresztő hatása volt: minden esetben új önkéntesekkel tudtuk gazdagítani a csapatot, ezáltal pedig nyugodtabban várhatjuk a jövő újabb kihívásait.

Sikerült kitűnő munkatársakat bevonni a túrák előtti 1-2 hét intenzív menetébe is és ez meghatározónak bizonyult a rendezvények kellő előkészítését illetően. Ezért hálásan köszönök mindent Anikónak, Timinek, Attilának, Lacinak, Péternek meg mindkét Tamásnak! És mindenki másnak, aki hozzájárult valamivel az idei év megvalósításaihoz.

Sikerült mindhárom tereptúránk (Jókai, Bánffy és Kós) minden szakaszát a túrákat megelőző héten szalagokkal és részben jelzőtáblákkal is kijelteni, mert az előző évek közös

munkájának eredményeként mostanra már összeállt egy egészen profi útvonaljelző és -karbantartó csapatunk.

Nagyon fontosnak tartom, hogy médiakommunikációnk is a lehető legjobb kezekbe került, elsősorban Boginak – a kolozsvári EKE új hangjának és arcának –, de nem utolsósorban Editnek, Gyöngyinek és Magdinak is köszönhetően.

Mindent egybevetve, nyugodt lélekkel elmondhatom, hogy az idei ETT-sorozat a fejlődésről szólt. Nem voltunk tökéletesek, de pontosan tudjuk, hogy hol és miben kell javítanunk.

Azt is (reménykedve) elmondhatom, hogy három év kemény, megpróbáltatásokkal teli, de tömörked tapasztalattal és tudással hozakodó időszakát követően megvan a kétségkívül felívelő ETT-sorozat új agya lelke, fiatal főszervezője, akinek hívó szavára már most sok-sok különféle korosztályhoz tartozó önkéntes vár... Mert a négy ETT jövő évi kiírásait már az idén meg kellene/lehetne hirdetni... és talán szép lassan tervezgetni a „hiánypótló”, ezúttal Kolozsvár környéki ötödiket... ;)

Köszönettel tartozunk kibővült önkéntes csapatunk tagjainak és reméljük, hogy jövőre is együtt fogjuk tolni a szekeret.

Fogadják köszönetünket és elismerésünket kedves támogatóink is. Reméljük, hogy a jövőben tudatosabban, célirányosabban fogunk majd foglalkozni új szponzorok megkeresésével is, mert meggyőződésem, hogy nagyon sokan ismerik és értékelik tevékenységünket (ezt akár burkolt felhívásnak is lehet tekinteni :-)).

Hab a tortán: oklevél, érem és kupa a „dobogósoknak”

Legendás szurdokvölgy, sóstavak és sóbánya Kolozsvár közelében

Nem kell messze mennünk, hogy szép helyeket találjunk, a Kolozsvártól 30 km-re levő Tordai-hasadék, a tordai sóbánya és sóstavak autóval egy óra alatt elérhetők, mégis ritkán keressük fel, pedig látványosak, mindig felfedezünk valami újat, amire eddig nem figyeltünk, mindig jólesik újra látni. Július 31-én autóbusszos kirándulásra indultunk Kovács D. Zsuzsával az említett helyekre. Szép, meleg nyári idő volt, délelőtt a hasadék mélyén hűsültünk, délután a Bányatavak sós vizében fürödtünk, vagy aki még délután is menekült a melegtől, az meglátogatta a sóbányát.

PÁL GYÖNGYI

A Torockói-hegységben, Torda városától néhány kilométerre található Tordai-hasadék még a mezozoikumban keletkezett, vulkáni és üledékes kőzetekből, a Peterdi-gerinc és a Kövesbérc-Szind mészkőgerinc között, egy nagyobb barlangrendszer beszakadásából. 1938 óta védett terület.

A hasadékot az Aranyos völgye felől, Mésző falutól közelítjük meg. Jó aszfaltos út vezet egészen a hasadék bejáratáig. Autóbusszunk a menedékház közelében parkol, onnan gyalog vágunk neki a szorosnak.

A sziklaszoros hossza 1270 méter, a Hesdát-patak szeli keresztül. Naponta több száz kiránduló megfordul itt, az alpi-

oldalán halad egy-egy útvonal, mindkettőt piros ponttal jelzik. Mivel nagy a meleg és délutánra a sóstavakhoz akarunk jutni, úgy döntünk, hogy a hasadék hűvös ösvényén térünk vissza. A hasadékban tett sétára még száraz időben is szükséges jó, masszív lábbelit, azaz túrázásra alkalmas cipőt választani, mert az ösvényen a kövek és a sziklák csúszósak lehetnek, vagy feltörrik a lábat.

A Tordai-hasadékhoz egész mondavilág fűződik, keletkezését például isteni csodának tartják. A legenda szerint Szent László királyt és seregét nagyszámú kun harcos üldözte. A király Isten segedelméért imádkozott, amikor a gigantikus sziklatömb kettéhasadt. A király katonáival épségben átjutott, míg ül-

melletti teraszon, majd déli két óra körül búcsút intünk a hasadékknak, és visszautazunk Tordára, onnan kanyargós, szűk utcákon – több helyen javítják az utakat, ezeket ki kellett kerülni – végül elérünk a bánya bejáratához, amelynek közelében található a Dörgő sós strand is. Az itt látható modern bejárat akkor készült, amikor a bányát kiépítették turisztikai központnak, abban az időben készült el a két sóstó (a Dörgő és a Süllyedt-akna) körül az öltözővel, tusolókákkal és étkezőhelyiséggel ellátott modern strand.

Erdélyben már az ókorban folytattak vasérc-, arany-, ezüstbányászatot. A mai értelmezés szerinti hagyományos sókitermelés a 11–13. században kezdődött. A Sóstavak vidékén és Sós-völgy déli felén lévő sóbányákról a 13–15. századból származnak írásos bizonyítékok. A sókamrák a mai tavak helyén álltak. A tordai sóbányászat az 1840-es évektől kezdett hanyatlani, 1932-től megszűnt a termelés és feledésbe merült. A II. világháború idején a régi bánya mene-

A SZERZŐ FELVÉTELE

Nem túl megerőltető, a nyári melegben kellemesen hűvös sétát ígér a Tordai-hasadék

nisták a hatalmas sziklafalakat célozzák meg, míg mások csupán a kirándulás kedvéért látogatnak el ide. A túra könnyű, kellemes erdei sétával kezdődik. A patak völgyében ösvény vezet, minden átkelés hídon vagy függőhídon történik, a nehezebb szakaszok kapaszkodókkal vannak ellátva. A sziklafalak elérik a 150-250 métert, a sziklák közt 32 barlang található. A túra során érintjük a Sárga-tornyot, majd a 200 m magas sima, lapos falú Falkolosszus mellett haladunk el. A hasadék közepe táján szép látvány a Csorgó, ahogy kristálytiszta vize a mohás kőveken megtisztulva csordogál. A hasadékban körülbelül a felénél található a Danila-tó, ahol tulajdonképpen a kiszélesedő patak tűnik álló víztükörnek. A tó után a Kis- és Nagy-Balika barlang következnek. A hasadék végén a meredek sziklaszirtek elfognak, és barátságos kis rétre érünk. Itt eldönthetjük, hogy visszajövünk-e a patak mentén, vagy a piros körjelzésű turistautat választva felkapaszkodunk a hasadék peremére. A Tordai-hasadék mindkét

dőzőik mind a szakadékba estek. A király lovának patkónyoma még ma is látható a hegytetőn, a Patkóskövön. Torda környékén a történelmi feljegyzések szerint két búcsújáró hely is kialakult – az egyik ilyen kultuszhely a Tordatúr és Magyarpeterd között fakadó Szent László kútja (Királykútja) volt, amelyet Szent László napján búcsújárás formájában látogattak a környékbeliek. Számos szövegváltozat említi a hasadék mélyén fakasztott forrást is. A Szent László rozmarinfájának mondája szerint a hasadékot átugrató király kalapjából kihulló rozmaringszál fogant meg évszázadokkal ezelőtt a szakadék peremén fácska formájában. A mondák szerint a barlangokban tündérek laktak, akik közül egy beleszeretett az állatait legeltető pásztorfiúba, ezért a tündér kővé változott, a kőoszlop most is ott magasodik a barlang fölött. De ezen barlangok bújtatták el Balika román betyárt is, aki a szabadságharc idején a labancok elől menekült.

A szorosból visszatérve üdítő vásárolunk a menedékház

dékül szolgált a lakosságnak a légitámadások alatt, majd később sajtót érleltek a járatokban. A tordai sóbányát 1992-ben nyitották meg újból, kizárólag turisztikai és gyógykezelési céllal. Mivel nem volt alkalmas közönség fogadására, a helyi önkormányzat belevágott egy hosszú távú projektbe, és a 2008–2009-es években részben európai, részben helyi alapokból korszerűen felújították. A 2010 januárjában felavatott és megnyitott tordai sóbánya ma már merőben másként néz ki. A benti hőmérséklet állandóan 11 Celsius-fok körül van, ezért tanácsos zárt cipőben és vastagabb felsővel felvértezve lemenni a bányába.

A nap második felében mindenki választhatott a sóstói fürdőzés és a bányalátogatás között. Jólesett újra végigjárni ezeket a helyeket és jó volna a többi szép kirándulóhelyet is felkeresni Torda környékén, a Túri-hasadékot, a Berkesi-szorost és a Hesdát-patakon a Csukás-víz-estét. Talán legközelebb, egy másik kiránduláson.

Szeptemberi bakancslista

- **Szeptember 1. (szerda):** Hagyományos séta a Péter-gerincen (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.
- **Szeptember 4. (szombat):** Csonkatelep, Nádasszentmihály, Sárditető, Évszázados tölgyfák, Türe, Magyarorbó felfedezőtúra (29 km, 500 m szintkülönbség, 9 óra). Indulás reggel 7.30-kor távolsági autóbusszal a kisállomástól, visszautazás vonattal. Szervező: Kiss János. Bejelentkezés kötelező! ♦ Matejovics Erzsébet-emléktúra a szászfenesi Leányvárhoz, két útvonalon. Leányvár – Tótfalusi-hágó – Gorbó-gerinc (15 km) vagy Leányvár – Tótfalusi-hágó – Szászfenes (10 km). Találkozás 9 órakor az M21-es autóbussz Bucium utcai megállójában. Szervezők: Csorba Anna (15 km) és Pál Gyöngyi (10 km).
- **Szeptember 4-6. (szombat-hétfő):** Északkelet-magyarországi református templomok túrája kerékpárral. Szervező: Szima Márton.
- **Szeptember 8. (szerda):** Hagyományos séta az István-forráshoz (9 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.
- **Szeptember 11. (szombat):** Gyalogtúra: Bivalyos – Hidegvölgy – EKE-forrás – Gorbó-völgy/gerinc (13 km, 200 m szintkülönbség). Találkozás a román opera melletti M16 (40-es) megállóban 8.45 órakor. Szervező: Kiss János. ♦ Gyalogtúra: Vlegyásza (Vigyázó)-hegység, Fehér-kövek. Szervező: Szőke Enikő. Részletek hamarosan a weboldalon. ♦ Bagolytúra Sebesvár környékén (18 km, szintkülönbség +/- 800 m). Találkozás 20 órakor a vasútállomáson. Szervező: Szima Márton.
- **Szeptember 12. (vasárnap):** Somszüret Sztánán, 10 km. Szervező: Kiss János. Érdeklődni telefonon. ♦ Gyerekbarát kerékpártúra Kalotaszentkirály környékén. Szervező: Szőke Enikő. Részletek hamarosan a weboldalon.
- **Szeptember 15. (szerda):** Hagyományos séta a Cérna-forráshoz (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.
- **Szeptember 18-19. (szombat-vasárnap):** Ady Endre emlék- és teljesítménytúrák Csucsá központtal. **Szombaton:** Réz-hegység: Körösfeketető – Fekete-völgy – Seredos vízkelet – Fekete Ponortető – Berettyó-forrás – Kis-Berettyó – La Lac tanya – Osoiele tanya – Körösfeketető – Csucsá (25 km, 900 m szintkülönbség, 9 óra). **Vasárnap:** Vigyázó-hegység: Csucsá – Nagyhegy/Edömér-gerinc – Edömér-tisztás – Bambulás-tető (20–25 km, 700–1000 m szintkülönbség, 8-9 óra). Bejelentkezni telefonon. Szervező: Kiss János.
- **Szeptember 22. (szerda):** Hagyományos séta a Rejtett-forráshoz (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.
- **Szeptember 25. (szombat):** Gyalogtúra: Kis-Magura – Medvegerinc – Szászfenes (14 km, 400 m szintkülönbség). Találkozás 8.45 órakor az M16-os autóbussz román opera melletti megállójában (a Mikesi-tóhoz vezető letérőig), visszafelé Szászfenesről az M21-es vagy M26-os autóbusszal. Szervező: Pál Gyöngyi. Érdeklődni telefonon. ♦ Kerékpártúra: Sebesvár – Székelyjő – Havasrekettye – Menyasszonyfátyol-vízesés – Leszezi-kilátó – Kőrízstető – Sebesvár (65 km, szintkülönbség +/- 1000 m). Szervező: Szima Márton.
- **Szeptember 26. (vasárnap):** Gyerekbarát biciklitúra a Sebes-Körös partján (50 km). Útvonal: Csucsá – Körösfeketető – Csarnóháza – Barátka – Csucsá. Indulás Csucsáról 9.30 órakor, a vasútállomás parkolójából. Szervező: Szima Márton. ♦ Egynapos autóbusszos kirándulás a várfalvi EKE Várban szervezett turistatalálkozóra. Részletek, jelentkezés a honlapon.
- **Szeptember 29. (szerda):** Hagyományos séta a Péter-gerincen (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.
- **Előzetes: Október 10. (vasárnap):** Kristály-barlang, Fehérkő-sziklaszoros (Cheile Cuților). Indulás 7 órakor a Fliptől. Részletek hamarosan a honlapon. Szervező: Kovács D. Zsuzsa.

■ **Figyelem!** Mindenkit megkérünk, hogy a túrákon tartsa be a közegészségügyi óvintézkedéseket, valamint a hatóságok és egészségügyi szervek utasításait! Mivel járványügyi szempontból az elkövetkezendő időszakot is a bizonytalanság fogja jellemezni, és bármikor életbe léphetnek újabb korlátozások, a változtatás vagy a túrák lemondásának jogát mindvégig fenntartjuk. Emellett minden túrára szükséges előre bejelentkezni a túravezetőknél vagy a honlapon közzétett online űrlap kitöltése által.

Ügyfélszolgálat

Hétfőtől péntekig 10–16 óra között (Kolozsvár, Magyar/1989. december 21. utca 116., az udvarban a bal oldali épület). Irodavezető: Kismihály Boglárka (0771-535848). Pénztár: az ügyfélszolgálati irodában. További naprakész információk a honlapon (www.ekekolozsvar.ro) vagy az egyesület Facebook-oldalán (EKE – Kolozsvár 1891).

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Csorba Anna 0740-407652
 Kovács Diószegi Zsuzsa 0747-070790
 Kiss János 0364-807639
 Pál Gyöngyi 0742-373546
 Szabó János 0757-220682
 Szima Márton 0766-703575
 Szőke Enikő 0741-509852
 Elnök: Kovács Diószegi Zsuzsa 0747-070790
 Titkár: Branea Róbert 0723-400496
 Irodavezető: Kismihály Boglárka 0771-535848